

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 12.6.2019.
COM(2019) 276 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, EUROPSKOM
VIJEĆU, VIJEĆU, EUROPSKOJ SREDIŠNJOJ BANCII, EUROPSKOM
GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU, ODBORU REGIJA I EUROPSKOJ
INVESTICIJSKOJ BANCII**

**Trenutačno stanje pripreme izvanrednih mjera za povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz
Europske unije**

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, EUROPSKOM
VIJEĆU, VIJEĆU, EUROPSKOJ SREDIŠNJOJ BANCI, EUROPSKOM
GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU, ODBORU REGIJA I EUROPSKOJ
INVESTICIJSKOJ BANCI**

**Trenutačno stanje pripreme izvanrednih mjera za povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz
Europske unije**

1. Uvod

Ujedinjena Kraljevina odlučila je izaći iz Europske unije pozivajući se na postupak iz članka 50. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). Na zahtjev Ujedinjene Kraljevine Europsko vijeće (članak 50.) donijelo je 11. travnja 2019.¹ odluku kojom se² razdoblje predviđeno u članku 50. stavku 3. UEU-a dodatno produljuje do 31. listopada 2019.³ Ako Ujedinjena Kraljevina u bilo kojem trenutku prije 31. listopada 2019. ratificira Sporazum o povlačenju⁴, povlačenje će se provesti prvog dana mjeseca koji slijedi nakon završetka postupka ratifikacije. Komisija i dalje najboljim ishodom smatra uredno povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Unije na temelju Sporazuma o povlačenju.

Ako Ujedinjena Kraljevina do 31. listopada 2019. ne ratificira Sporazum o povlačenju ili ne zatraži treće produljenje, s kojim se Europsko vijeće (članak 50.) jednoglasno složi, tada će završiti razdoblje predviđeno člankom 50. stavkom 3. UEU-a. Ujedinjena Kraljevina u tom će slučaju od 1. studenoga 2019. postati treća zemlja bez sporazuma kojim se osigurava uredno povlačenje. S obzirom na daljnju nesigurnost u pogledu ratifikacije Sporazuma u Ujedinjenoj Kraljevini i općenito stanje u Ujedinjenoj Kraljevini, te u skladu s pristupom koji je Europsko vijeće (članak 50.) naglašavalo tijekom cijelog procesa, svi sudionici moraju se nastaviti pripremati za svaki mogući ishod, uključujući povlačenje bez sporazuma.

Europsko vijeće (članak 50.) odlučilo je preispitati napredak na sastanku 20. i 21. lipnja 2019. Kao doprinos tom preispitivanju te kao nastavak na svoje četiri prethodne komunikacije o pripravnosti i izvanrednim mjerama zbog Brexita⁵, Komisija u ovoj Komunikaciji razmatra mjere pripravnosti i izvanredne mjere koje su donijeli Europska unija i države članice EU-27 te učinak produljenja i ostale pripremne aktivnosti koje je još potrebno poduzeti. Komisija poziva države članice i sudionike da iskoriste produljenje kako bi provjerili jesu li na snazi sve potrebne mjere pripravnosti i izvanredne mjere.

¹ Odluka Europskog vijeća (EU) 2019/584, SL L 101, 11.4.2019. str. 1.

² Na zahtjev Ujedinjene Kraljevine Europsko vijeće donijelo je odluku o prvom produljenju 22. ožujka 2019. (Odluka Europskog Vijeća (EU) 2019/476, SL L 80 I, 22.3.2019., str. 1.).

³ Nakon što je Ujedinjena Kraljevina uputila drugi zahtjev za produljenje, Europsko vijeće odlučilo je 11. travnja 2019. i da će se Odluka o produljenju do 31. listopada 2019. prestati primjenjivati 31. svibnja 2019. ako Ujedinjena Kraljevina do 22. svibnja 2019. ne održi izbore za Europski parlament i ne ratificira Sporazum o povlačenju. Budući da Ujedinjena Kraljevina nije ratificirala Sporazum o povlačenju do 22. svibnja 2019., održala je europske izbore 23. svibnja 2019.

⁴ Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, SL C 144 I, 25.4.2019., str. 1.

⁵ 19.7.2018.: COM(2018) 556 final/2; 13.11.2018.: COM(2018) 880 final; 19.12.2018.: COM(2018) 890 final; 10.4.2019.: COM(2019) 195 final.

Kao što Komisija stalno ističe, izvanrednim mjerama mogu se ublažiti samo najozbiljniji poremećaji uzrokovani povlačenjem bez sporazuma. Iako Komisija ne nagađa o mogućim gospodarskim posljedicama različitih scenarija, jasno je da bi povlačenje Ujedinjene Kraljevine bez sporazuma imalo ozbiljan negativan gospodarski učinak te da bi taj učinak bio razmjerno mnogo veći u Ujedinjenoj Kraljevini nego u državama članicama EU-27⁶. Države članice i sudionici pripremama mogu smanjiti svoju izloženost negativnom učinku povlačenja bez sporazuma. Visoki stupanj pripravnosti u svim sektorima gospodarstva pridonijet će ublažavanju negativnog učinka.

Kako je navedeno u četvrtoj komunikaciji o pripravnosti za Brexit od 10. travnja 2019.⁷, Komisija je spremna predložiti mjere financijske potpore za ublažavanje učinka u najpogođenijim područjima i sektorima, uzimajući u obzir raspoloživa sredstva i prilagodbe na rashodovnoj i prihodovnoj strani proračuna EU-a koje mogu biti nužne zbog neurednog povlačenja. U cilju pružanja izravnije potpore pogođenim sudionicima, pravila EU-a o državnim potporama nude fleksibilna rješenja za nacionalne mjere.

2. SVRSISHODNE MJERE PRIPRAVNOSTI I IZVANREDNE MJERE

Europska unija već je bila spremna za povlačenje Ujedinjene Kraljevine uoči prvobitnog datuma povlačenja (30. ožujka 2019.). Opsežne mjere koje su sve institucije i tijela EU-a i države članice EU-27 provele prije tog datuma ostaju na snazi.

Mjere na razini EU-a sažete su u četvrtoj komunikaciji o pripravnosti za Brexit od 10. travnja 2019. Komisija je izradila 19 zakonodavnih prijedloga za pripremu za povlačenje Ujedinjene Kraljevine. Europski parlament i Vijeće usvojili su 18 prijedloga, a o posljednjem, koji se odnosi na proračun EU-a za 2019., postignut je politički dogovor te se očekuje da će biti službeno usvojen u lipnju 2019. Ti su zakonodavni akti navedeni u Prilogu 1. i obuhvaćaju područja od prometa preko koordinacije sustava socijalne sigurnosti i programa Erasmus + do viznog režima koji se primjenjuje na državljane Ujedinjene Kraljevine. Komisija je donijela i 63 nezakonodavna akta koja se odnose na više područja politike.

Komisija je pregledala sve mjere donesene na razini EU-a kako bi ocijenila jesu li i dalje svrsishodne s obzirom na produljenje razdoblja iz članka 50. stavka 3. UFEU-a. Na temelju tog pregleda Komisija smatra da ti zakonodavni i nezakonodavni akti Unije i dalje ispunjavaju svrhu za koju su doneseni. Stoga ne postoji potreba za izmjenom njihova sadržaja. Komisija prije novog datuma povlačenja ne planira nove mjere.

⁶ Za scenarij bez dogovora, u kojem Ujedinjena Kraljevina podliježe pravilima Svjetske trgovinske organizacije o najpovlaštenijoj naciji, vanjske studije u kojima se analiziraju i trgovinski i netrgovinski kanali upućuju na kratkoročno smanjenje BDP-a Ujedinjene Kraljevine. Primjerice, MMF u svojim Svjetskim gospodarskim izgledima (2019.) procjenjuje smanjenje od 3,7 % do 4,9 %, dok Središnja banka Ujedinjene Kraljevine u svojoj procjeni (studen 2018.) predviđa smanjenje od 4,75 % do 7,75 % u razdoblju od pet godina, u oba slučaja u usporedbi s polaznim vrijednostima. U pogledu prosječnog kratkoročnog učinka na države članice EU-27, procjena MMF-a (2019.) znatno je niža od 1 %, dok Središnja banka Ujedinjene Kraljevine u svojoj studiji ne iznosi procjenu učinka na države članice EU-27. U pogledu dugoročnog učinka, nekoliko vanjskih studija upućuje na dugoročni negativni učinak na BDP Ujedinjene Kraljevine u rasponu od 3 % do 8 %. MMF (2019.) ga procjenjuje na gotovo 3 %; a Vlada Ujedinjene Kraljevine (2018.) na 7,7 %. U pogledu prosječnog dugoročnog učinka na EU-27, procjena MMF-a (2019.) znatno je ispod 1 %, što je u skladu s većinom ostalih studija.

⁷ COM(2019) 195 final.

U velikoj većini slučajeva datum primjene i trajanje učinka svakog od tih akata automatski se prilagođava novom datumu povlačenja i ne postoji potreba za izmjenom tekstova. U nekim se slučajevima u aktima određuje datum prestanka njihova važenja. Komisija će razmotriti je li potrebna tehnička prilagodba tih akata prije njihova prestanka važenja kako bi se u obzir uzeli novi rokovi.

Nadalje, Komisija je donijela⁸ 16 nezakonodavnih akata o izvanrednim mjerama⁹ na temelju sanitarnog i fitosanitarnog zakonodavstva EU-a s obzirom na prijašnji datum povlačenja 12. travnja 2019. na temelju jamstava koja je dala Ujedinjena Kraljevina. Zbog produljenja te su mjere sada zastarjele. Međutim, ako Ujedinjena Kraljevina nastavi pružati potrebna jamstva, mjere će biti ponovno donesene te će se primjenjivati od 1. studenoga 2019.

Ukupno 93 obavijesti koje je Komisija objavila¹⁰ i dalje služe kao smjernice sudionicima i tijelima u mnogim područjima na koja utječe povlačenje. Iako je promijenjen datum povlačenja, to ne utječe na pravnu analizu kojom se predviđa učinak povlačenja Ujedinjene Kraljevine.

Osim toga, Komisija nastavlja tehničke rasprave i razmjenu informacija s državama članicama EU-27 i predstavnicima industrije i civilnog društva o općim pitanjima pripravnosti i izvanrednim mjerama te o posebnim sektorskim, pravnim i administrativnim pitanjima. Te su rasprave održavane tijekom cijelog postupka te su pridonijele pojašnjavanju mnogih pitanja.

3. PRIPREME KOJE SU U TIJEKU U ODREĐENIM PODRUČJIMA

U prethodnim komunikacijama o pripravnosti za Brexit razmatrana su relevantna pitanja iz velikog broja sektora. U ovom je odjeljku naglasak na područjima u kojima je u nadolazećim mjesecima potreban stalan i pojačan oprez.

Kao što Komisija stalno naglašava, pripravnost za povlačenje Ujedinjene Kraljevine ostvaruje se zajedničkim naporom javnih uprava i gospodarskih subjekata. Odgovornost je svih sudionika da se pripreme na sve moguće scenarije. Pripremiti se moraju i građani kojih se to tiče.

U pojedinim sektorima poduzeća su u ožujku 2019. navela da nisu imala dovoljno vremena za prilagodbu. Komisija snažno potiče sudionike da iskoriste dodatno vrijeme do 31. listopada 2019. i poduzmu sve mjere potrebne za pripremu za povlačenje Ujedinjene Kraljevine. Trebaju osigurati ishodenje potrebnih regulatornih odobrenja, poduzeti administrativne korake za prekograničnu trgovinu te potrebne mjere za premještanje, preustroj poduzeća ili prilagodbu ugovora¹¹. Konkretno, na tržište EU-a neće biti moguće stavljati proizvode koji ne udovoljavaju potrebnim zahtjevima i odobrenjima. Kako je

⁸ SL L 100 I, 11.4.2019. i L 103, 12.4.2019.

⁹ Ti akti obuhvaćaju: i. odobrenje programa Ujedinjene Kraljevine i njezinih krunskih posjeda za praćenje rezidua za 2019.; ii. utvrđivanje statusa Ujedinjene Kraljevine i njezinih krunskih posjeda u odnosu na govedu spongiformnu encefalopatiju (GSE); iii. uvrštavanje Ujedinjene Kraljevine i njezinih krunskih posjeda na popis trećih zemalja iz kojih je dozvoljen izvoz živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla u EU; i iv. odobrenje novih ili proširenje postojećih graničnih inspekcijskih postaja u državama članicama EU-27 koje su najviše pogođene kada je riječ o uvozu iz Ujedinjene Kraljevine.

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices_en.

¹¹ Na primjer, odabir sudske nadležnosti Ujedinjene Kraljevine u ugovorima (za više pojedinosti vidjeti relevantnu obavijest dionicima: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/civil_justice_en.pdf).

prethodno navedeno, Komisija ne planira donijeti nove mjere u pogledu mogućeg scenarija bez dogovora ili mjere za ublažavanje posljedica nepripremljenosti gospodarskih subjekata. Komisija smatra da je dodatno vrijeme dobiveno produljenjem u načelu dovoljno da bi se subjekti prilagodili pa izuzeća ili odstupanja ne bi trebala biti potrebna čak ni u slučajevima kada su dostupna.

Nacionalna, regionalna i lokalna tijela država članica EU-27 imala su ključnu ulogu u pripremi za povlačenje Ujedinjene Kraljevine. Sve države članice EU-27 donijele su propise i strategije te provele praktične pripreme. Kao što je Komisija to učinila s izvanrednim mjerama EU-a, države članice EU-27 trebale bi pregledati svoje nacionalne izvanredne mjere kako bi osigurale njihovu svrsishodnost s obzirom na produljenje roka iz članka 50. stavka 3. U slučaju povlačenja bez dogovora, konačne pripremne mjere moraju se početi primjenjivati najkasnije od 1. studenoga 2019.

Pravo boravka građana i njihova prava iz sustava socijalne sigurnosti

Kada su u pitanju **prava boravka državljana Ujedinjene Kraljevine**, države članice EU-27 pripremile su ili donijele nacionalne izvanredne mjere prije 12. travnja 2019. kako bi državljani Ujedinjene Kraljevine i članovi njihovih obitelji koji nisu državljani države članice EU-a mogli u njoj i dalje zakonito boraviti u razdoblju neposredno nakon povlačenja bez dogovora. Komisija surađuje s državama članicama EU-27 kako bi osigurala dosljednost općeg pristupa, ali istodobno prihvaća potrebu za fleksibilnošću na nacionalnoj razini jer se države članice suočavaju s različitim izazovima, ovisno o njihovim pravnim i administrativnim sustavima te broju državljana Ujedinjene Kraljevine koji borave na njihovu državnom području.

Kako bi situaciju bila još jasnija, Komisija je u bliskoj suradnji s državama članicama EU-27 na svojim internetskim stranicama o pripravnosti za Brexit objavila pregled nacionalnih mjera o pravima boravka¹². Taj će se pregled redovito ažurirati najnovijim informacijama iz država članica EU-27. Komisija poziva države članice EU-27 da nastave aktivnosti informiranja državljana Ujedinjene Kraljevine koji borave na njihovu državnom području. Komisija podsjeća da je zaštita pravnog statusa državljana Ujedinjene Kraljevine koji trenutačno borave u EU-u prioritet.

Kada su u pitanju **građani EU-a koji borave u Ujedinjenoj Kraljevini**, informacije o pristupu koji primjenjuje Vlada Ujedinjene Kraljevine mogu se pronaći na internetskim stranicama Vlade Ujedinjene Kraljevine¹³.

Kako je objašnjeno u četvrtoj komunikaciji o pripravnosti za Brexit od 10. travnja 2019., Komisija u suradnji s državama članicama EU-27 radi i na dopuni razine zaštite **prava iz sustava socijalne sigurnosti** predviđenih Uredbom EU-a o izvanrednim situacijama¹⁴ u slučaju povlačenja bez dogovora. To uključuje jednostrani koordinirani pristup u izvanrednim situacijama koji će se primjenjivati u slučaju svih osiguranih osoba koje su prije datuma povlačenja stekle prava u Ujedinjenoj Kraljevini. Osim toga, države članice EU-27 mogu odlučiti o jednostranoj primjeni načela zbrajanja razdoblja rada, osiguranja i boravka u

¹² https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/citizens-rights_en.

¹³ <https://www.gov.uk/eusettledstatus>.

¹⁴ Uredba (EU) 2019/500 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. ožujka 2019. o utvrđivanju mjera za izvanredne situacije u području koordinacije sustava socijalne sigurnosti nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Unije, SL L 85 I, 27.3.2019., str. 35.

Ujedinjenoj Kraljevini nakon povlačenja ili poduzimanju drugih jednostranih mjera¹⁵. Također mogu omogućiti pristup zdravstvenoj skrbi osobama osiguranima u Ujedinjenoj Kraljevini koje borave na njihovu državnom području. Komisija je izradila pregled nacionalnih mjera¹⁶ koji je potvrdio da unatoč određenim razlikama među državama članicama u pogledu poduzetih mjera, koje su odraz njihovih specifičnosti, koordinirani pristup osigurava ujednačenu osnovnu razinu zaštite u svim državama članicama EU-27. Države članice EU-27 trebale bi iskoristiti produljenje za informiranje građana te im osigurati informacije potrebne za pripremu za povlačenje Ujedinjene Kraljevine.

Lijekovi, medicinski proizvodi i kemijske tvari

Povlačenje Ujedinjene Kraljevine utječe na dvije vrste **lijeкова za humanu i veterinarsku primjenu**: one koje je Europska komisija odobrila centraliziranim postupkom i one koje su države članice odobrile na nacionalnoj razini. Do 12. travnja 2019. samo mali broj lijekova odobrenih centraliziranim postupkom (oko 1 %) nije bio usklađen s propisima. Iako je taj problem pod kontrolom, njegovo rješavanje je u interesu i farmaceutske industrije i pacijenata. Europska agencija za lijekove gotovo je dovršila postupak usklađivanja s propisima za proizvode koji su odobreni centraliziranim postupkom. S proizvodima odobrenima na nacionalnoj razini bit će još dosta posla. Industriju se snažno potiče da razdoblje produljenja do 31. listopada 2019. iskoristi u bliskoj suradnji s Europskom agencijom za lijekove i nacionalnim agencijama za lijekove¹⁷ za usklađivanje preostalih lijekova s propisima. U pogledu prijenosa postrojenja za ispitivanje serija iz Ujedinjene Kraljevine u države članice EU-27 Komisija je u ožujku 2019. izdala smjernice o mogućnosti izdavanja privremenog izuzeća za poduzeća, podložno ispunjenju određenih uvjeta¹⁸. Iako bi to pitanje trebalo biti manje relevantno zbog produljenja razdoblja iz članka 50. stavka 3., te smjernice i dalje vrijede za lijekove odobrene centraliziranim postupkom i one odobrene na nacionalnoj razini kako bi se omogućio brz premještaj ispitnog poligona za kontrolu kvalitete u EU-27.

Osim toga, u tijeku je prijenos potvrda za **medicinske proizvode** iz prijavljenih tijela u Ujedinjenoj Kraljevini u prijavljena tijela u EU-27. Nekoliko prijavljenih tijela Ujedinjene Kraljevine osniva nova neovisna tijela u državama članicama EU-27 ili surađuje s prijavljenim tijelima u EU-27 radi prijenosa potvrda svojih klijenata u države članice EU-27. Iako je do 12. travnja 2019. ostvaren velik napredak u prijenosu potvrda, još je potrebno mnogo rada da se do 31. listopada 2019. postigne potpuna usklađenost. Kad prijavljena tijela u Ujedinjenoj Kraljevini ne budu mogla na vrijeme prenijeti potvrde svojih klijenata, proizvođače se snažno potiče da ih oni prenesu prijavljenom tijelu u državi članici EU-27. Države članice trebale bi pomoći poduzećima da mjere pripravnosti usmjere na ključne proizvode i da pronađu prijavljeno tijelo u EU-27 radi pravovremenog prijenosa svojih

¹⁵ Primjerice tako što će i dalje nuditi mogućnost prenošenja u Ujedinjenu Kraljevinu novčanih naknada osim starosnih mirovina.

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/citizens-rights_en.

¹⁷ Informacije o napretku tih mjera pripravnosti razmjenjivat će se među državama članicama i dijeliti s Komisijom i Europskom agencijom za lijekove na mjesečnim sastancima koordinacijskih grupa za uzajamno priznavanje i decentralizirane postupke za humane lijekove/veterinarsko-medicinske proizvode (CMDh/CMDv) i na redovitim sastancima čelnika agencija za lijekove i Radne skupine za Brexit.

¹⁸ Nadležna tijela mogu primijeniti izuzeća iz članka 20. točke (b) Direktive 2001/83/EZ (o lijekovima za humanu primjenu) i članka 24. točke (b) Direktive 2001/82/EZ (o veterinarsko-medicinskim proizvodima) u propisno opravdanim slučajevima kako bi se nositeljima odobrenja za stavljanje lijeka u promet omogućilo da se u ograničenom razdoblju, a najkasnije do kraja 2019. koriste kontrolom kvalitete provedenom u Ujedinjenoj Kraljevini.

potvrda. Države članice u redovitom su kontaktu s Komisijom i trenutačno raspravljaju o napretku postignutom u vezi s tim problemom, posebno u okviru radne skupine za Brexit koja uključuje tijela nadležna za mrežu medicinskih proizvoda. Komisija smatra da se produljenjem razdoblja iz članka 50. stavka 3. do 31. listopada 2019. osigurava dovoljno vremena za dovršetak prijenosa potvrda i prilagodbu oznaka lijekova.

U pogledu **kemijskih tvari**, do kraja travnja 2019. registracije za 463 tvari u okviru Uredbe REACH prenesene su na države članice u EU-27, a njih 718 još je registrirano samo na podnositelja registracije s poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini. Europska agencija za kemikalije (ECHA) otvorila je „razdoblje za Brexit” u sustavu REACH-IT¹⁹ kako bi poduzela potrebne mjere za prijenos svojih registracija u okviru Uredbe REACH prije datuma povlačenja. Nakon posljednjeg produljenja razdoblja iz članka 50. stavka 3. ECHA će razdoblje za Brexit držati otvoreno do 31. listopada 2019. Poduzeća s podnositeljima registracije s poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini koji još nisu prenijeli svoje registracije u države članice u EU-27 snažno se potiču da iskoriste tu priliku i u suradnji s potencijalnim supodnositeljima registracije i daljnjim korisnicima iz EU-27 koordiniraju prijenos. Ako se registracije ne prenesu, predmetne kemikalije ne smiju se stavljati na tržišta EU-a od dana povlačenja. U području autorizacija iz Uredbe REACH podnositelji zahtjeva za autorizaciju s poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini moraju svoj zahtjev prenijeti na poduzeće s poslovnim nastanom u EU-27 kako bi se izbjegli poremećaji u opskrbi.

Carine, neizravno oporezivanje i granične inspekcijske postaje

U području **carina i neizravnog oporezivanja** Komisija je uoči prethodnog datuma povlačenja²⁰ organizirala brojne tehničke sastanke i objavila smjernice o carinama, porezu na dodanu vrijednost (PDV) i trošarinama. Do datuma povlačenja planira se niz međusektorskih rasprava s nacionalnim upravama o pregledu stanja. Radi se i na posebnom osposobljavanju nacionalnih carinskih službenika kroz radionice²¹, internetske videosadržaje ili animacije, a organiziraju se i ubrzani programi za zapošljavanje novog carinskog osoblja i prekvalifikaciju postojećega²².

Komisija usto nastavlja provoditi višejezičnu komunikacijsku kampanju pokrenutu 18. veljače 2019.²³ čiji je cilj suradnja s poduzećima iz EU-a i svim drugim sudionicama kako bi im se pomoglo u pripremama za povlačenje Ujedinjene Kraljevine. Komunikacijski alati, primjerice, uključuju namjensku internetsku stranicu²⁴, letke, prilagođeni vodič i internetska objašnjenja tehničkih rješenja koja se uvode kako bi se osigurala provedba Carinskog zakonika Unije u kontekstu povlačenja Ujedinjene Kraljevine bez dogovora.

Nacionalne uprave mnogo su uložile u infrastrukturu i ljudske resurse, prvenstveno u državama članicama koje su glavna ulazna i izlazna točka trgovine Europske unije s Ujedinjenom Kraljevinom. Države članice surađuju s Komisijom i u njezinu radu na osposobljavanju i komunikaciji kako bi se doprlo do gospodarskih subjekata i sudionika.

¹⁹ https://echa.europa.eu/uk-withdrawal-from-the-eu?utm_source=echa.europa.eu&utm_medium=display&utm_campaign=customer-insight&utm_content=banner.

²⁰ Smjernice su dostupne na poveznici https://ec.europa.eu/taxation_customs/uk_withdrawal_en.

²¹ Do kraja 2019. predviđeno je još 15 radionica.

²² U ovom trenutku svim državama članicama dostupna su tri ubrzana programa osposobljavanja na svim jezicima EU-a koji omogućavaju izravan pristup edukacijskom materijalu EU-a.

²³ Priopćenje za medije: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-901_hr.htm.

²⁴ https://ec.europa.eu/taxation_customs/uk_withdrawal_en.

S obzirom na velik broj zahvaćenih subjekata, teško je utvrditi točnu razinu pripravnosti poduzeća u području carina, ali statistički podaci pokazuju da su mjere poduzete.

Prvo, od veljače do ožujka 2019.²⁵ znatno se povećala količina registracijskih i identifikacijskih brojeva gospodarskih subjekata (EORI) Europske unije koji se dodjeljuju svim subjektima koje su registrirala carinska tijela za buduće aktivnosti uvoza/izvoza. U tom je pogledu Komisija²⁶ objasnila da gospodarski subjekti mogu dostaviti tražene podatke i poduzeti potrebne korake za registraciju prije datuma povlačenja. Drugo, povećao se broj zahtjeva za status ovlaštenoga gospodarskog subjekta (AEO) koji omogućuje određene carinske olakšice i pojednostavnjenja.²⁷ Ti trendovi upućuju na to da su sudionici sve pripremljeniji u kontekstu carinskih postupaka, no to ne znači da su poduzete sve potrebne mjere pripravnosti. Konkretno, dodjela brojeva EORI i status ovlaštenoga gospodarskog subjekta samo su neke od mjera koje su gospodarskim subjektima potrebne za pripremu na scenarij bez dogovora, koji bi, primjerice, mogao dovesti do promjena u logistici i operativnom planiranju ili možda do zapošljavanja carinskih stručnjaka. Konačno, pojačani naponi ne bi trebali biti ograničeni na zemlje koje su blizu Ujedinjenoj Kraljevini: sva poduzeća iz EU-27 koja namjeravaju i dalje trgovati s Ujedinjenom Kraljevinom nakon datuma povlačenja trebala bi se aktivirati i u kontaktu sa svojim nacionalnim carinskim upravama provjeriti jesu li obavila sve potrebne pripreme.

U području sanitarnih i fitosanitarnih kontrola države članice EU-27 uspostavile su nove **granične inspekcijske postaje** ili proširuju postojeće na ulaznim točkama uvoza iz Ujedinjene Kraljevine u EU. Kako je prethodno navedeno, zbog posljednjeg produljenja razdoblja iz članka 50. stavka 3. bit će potrebno ponovno donijeti nezakonodavni akt kojim se odobravaju te granične inspekcijske postaje. U međuvremenu bi države članice u EU-27 trebale upotrijebiti to dodatno vrijeme da ocijene potrebu za daljnjim prilagodbama tih graničnih inspekcijskih postaja kako bi se osigurala njihova potpuna funkcionalnost od samog početka. Nadalje, Komisija održava redovite kontakte s državama članicama kojih se to najviše tiče kako bi se u slučaju povlačenja bez dogovora mogao brzo uspostaviti kopneni tranzitni pravac između Irske i ostatka Europske unije preko Ujedinjene Kraljevine, među ostalim i uz potporu iz potrebnih informatičkih sustava.

²⁵ Broj zahtjeva za izdavanje EORI broja znatno se povećao u ožujku 2019. (s 57 556 u veljači 2019. na 306 105 u ožujku 2019.), a povećanje je najveće u državama članicama koje su blizu Ujedinjene Kraljevine. U Francuskoj se broj zahtjeva povećao 55 puta, s 4 020 na 219 924, a u Irskoj sedam puta, s 327 u siječnju na 2 017 u veljači i 1 941 u ožujku 2019. U Belgiji se povećao za 50 %, s 962 na 1 570, a u Italiji se u ožujku povećao šest puta u odnosu na veljaču 2019., s 5 890 na 31 375 (izvor: mjesečno izvješće iz baze podataka sustava gospodarskih subjekata (EOS)).

²⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/guidance-customs-procedures_en.pdf.

²⁷ Tijekom 2018. i 2019. povećao se broj zahtjeva za status ovlaštenoga gospodarskog subjekta (1 727 zahtjeva u 2018. u odnosu na 1 449 u 2017. i 943 zahtjeva samo u prvih pet mjeseci 2019.). To je povećanje posebno uočljivo u Irskoj (sa 16 zahtjeva 2017. na 42 u 2018. i 76 u prvih pet mjeseci 2019.) i u Francuskoj (100 zahtjeva u prvih pet mjeseci 2019. u odnosu na 132 zahtjeva za cijelu 2018.). Budući da je za podnošenje zahtjeva za status ovlaštenog gospodarskog subjekta potreban EORI broj, ne može se isključiti da će se broj zahtjeva za status ovlaštenoga gospodarskog subjekta može ubuduće još povećati zbog rekordnog broja registracija EORI broja u ožujku 2019. (izvor: mjesečno izvješće iz baze podataka sustava gospodarskih subjekata (EOS)).

Promet

U području **zračnog prometa**, u Uredbi (EU) 2019/502²⁸ za izvanredne situacije postoji poseban mehanizam za zračne prijevoznike iz EU-a za poštovanje zahtjeva EU-a o većinskom vlasništvu i kontroli nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine. Zračni prijevoznici imali su 15 dana od stupanja na snagu Uredbe (tj. od 28. ožujka 2019.) da svakom nacionalnom tijelu za izdavanje dozvola dostave plan kojim opisuju mjere koje će poduzeti kako bi postigli potpunu usklađenost s tim zahtjevima. Tijela nadležna za izdavanje dozvola imaju rok od dva mjeseca da procijene hoće li se mjerama osigurati usklađenost i o svojoj procjeni moraju obavijestiti Komisiju i zračnog prijevoznika. U skladu s Uredbom za izvanredne situacije predmetni zračni prijevoznici imaju rok do 30. ožujka 2020. za provedbu mjera i potpunu usklađenost s pravom Unije u području vlasništva i kontrole²⁹. Taj je postupak u tijeku, a Komisija je u redovitom kontaktu s nacionalnim tijelima. Uredbom za izvanredne situacije zračnim se prijevoznicima iz Ujedinjene Kraljevine također omogućuje podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad iz svake države članice u kojoj žele poslovati; i te se odredbe primjenjuju od 28. ožujka 2019.

U sektoru **željezničkog prometa** gospodarski subjekti koji nisu poduzeli potrebne korake da ishode relevantne dokumente EU-27 trebali bi učiniti sve što je potrebno da ih ishode. Uredbom (EU) 2019/503³⁰ za izvanredne situacije već se osigurava dostatan vremenski okvir za usklađivanje s propisima. S obzirom na produljenje Komisija smatra da gospodarski subjekti imaju dovoljno vremena da osiguraju usklađenost do datuma povlačenja. Strojovođe koji žele nastaviti upravljati vlakovima na prekograničnim linijama, a još nisu dobili valjane dozvole za EU-27, a riječ je o velikom broju strojovođa, morat će poduzeti potrebne korake. U pogledu rješenja o sigurnosti i dozvola za rad željezničkih prijevoznika koji voze kroz Eurotunnel, nacionalna tijela i određeni prijevoznici poduzeli su daljnje mjere kako bi osigurali odgovarajuća rješenja i dozvole EU-27.

Ribolovne aktivnosti

Komisija je u sektoru **ribarstva** brzo poduzela mjere za provedbu uredbi EU-a za izvanredne situacije³¹. Komisija i države članice surađuju na prikupljanju informacija u odgovarajućem formatu kako bi se zahtjevi plovila EU-a za odobrenje pristupa vodama Ujedinjene Kraljevine mogli početi obrađivati čim se počne primjenjivati Uredba o odobrenjima za ribolov za izvanredne situacije. Komisija će osigurati uspostavu potrebnih struktura za brzu provedbu mjere za izvanredne situacije, ako bude potrebno.

²⁸ Uredba (EU) 2019/502 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. ožujka 2019. o zajedničkim pravilima kojima se osigurava osnovna zračna povezanost s obzirom na povlačenje Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Unije, SL L 85 I, 27.3.2019., str. 49.

²⁹ U članku 16. stavku 4. Uredbe (EU) 2019/502 navodi se da će se ona prestati primjenjivati na prvi od sljedećih datuma: (a) datum na koji stupi na snagu ili, ovisno o slučaju, od kojeg se privremeno primjenjuje sveobuhvatni sporazum s Ujedinjenom Kraljevinom kojim se uređuje obavljanje zračnog prijevoza, čija je Unija stranka; ili (b) 30. ožujka 2020.

³⁰ Uredba (EU) 2019/503 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. ožujka 2019. o određenim aspektima sigurnosti zračnog prometa s obzirom na povlačenje Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Unije, SL L 85 I, 27.3.2019., str. 60.

³¹ Uredba (EU) 2019/498 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. ožujka 2019. o izmjeni Uredbe (EU) 2017/2403 u vezi s odobrenjima za ribolov za ribarska plovila Unije u vodama Ujedinjene Kraljevine i za ribolovne operacije ribarskih plovila Ujedinjene Kraljevine u vodama Unije, SL L 85 I, 27.3.2019., str. 25.; i Uredba (EU) 2019/497 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. ožujka 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 508/2014 u pogledu određenih pravila koja se odnose na Europski fond za pomorstvo i ribarstvo nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Unije, SL L 85 I, 27.3.2019., str. 22.

Komisija blisko surađuje s državama članicama na prilagodbi njihovih operativnih programa kako bi se sredstva u okviru Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo mogla koristiti za privremeni prestanak, ako to bude potrebno i primjereno. Komisija naglašava važnost koordiniranog pristupa država članica EU-27 u pripremi za mogućnost da plovila EU-a više nemaju pristup vodama Ujedinjene Kraljevine. Spremna je potaknuti daljnja savjetovanja kako bi se dogovorio zajednički okvir za praćenje promjena ili narušavanja ribolovnih aktivnosti u vodama EU-a, uključujući moguće premještanje tih aktivnosti, te kako bi se omogućio usklađen odgovor, uključujući moguću upotrebu potpore za privremeni prestanak. Komisija će nastaviti surađivati i s Europskom agencijom za kontrolu ribarstva, koja može imati korisnu ulogu kad se nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine povećaju potrebe za kontrolom, praćenjem i nadzorom.

Ako Ujedinjena Kraljevina napusti Europsku uniju bez sporazuma 31. listopada 2019., u određenom trenutku bit će potrebno razmotriti posljedice za utvrđivanje ribolovnih mogućnosti za 2020., uključujući poseban dogovor s Ujedinjenom Kraljevinom u skladu s obvezama koje proizlaze iz međunarodnog prava i na temelju znanstvenog mišljenja.

Financijske usluge

U području **financijskih usluga**, u razdoblju koje je prethodilo prethodnom datumu povlačenja, 12. travnja 2019., poduzeća su ostvarila znatan napredak u pogledu planiranja za izvanredne situacije, uključujući poslovni nastan u državama članicama EU-27, izmjene (ponovnu izradu) ili raskid prekograničnih ugovora i prilagodbu poslovnih modela³². Međutim neki problemi još nisu riješeni. Osiguravajuća društva, pružatelje platnih usluga i druge pružatelje financijskih usluga koji u određenim aspektima poslovanja još nisu pripravnici (na primjer upravljanje ugovorima i pristup infrastrukturi) snažno se potiče da dovrše svoje pripreme do 31. listopada 2019. Komisija surađuje s nadzornim tijelima na razini EU-a i nacionalnim nadzornim tijelima kako bi se osigurala potpuna provedba planova poduzeća za izvanredne situacije te očekuje da nadzorna tijela Ujedinjene Kraljevine neće sprečavati poduzeća u provedbi tih planova. Komisija surađuje i s državama članicama kako bi se osigurao dosljedan pristup pripremama za izvanredne situacije u području financijskih usluga na nacionalnoj razini da bi se očuvala financijska stabilnost i izbjeglo narušavanje jednakih uvjeta na jedinstvenom tržištu financijskih usluga. Komisija se zalaže za stabilna i otvorena financijska tržišta. Međutim, ako Ujedinjena Kraljevina napusti Europsku uniju bez sporazuma 31. listopada 2019., to će nužno dovesti do određene fragmentacije tržišta financijskih usluga.

3. ZAKLJUČCI

Komisija i dalje smatra da je povlačenje Ujedinjene Kraljevine bez sporazuma mogući ishod, sa svim negativnim gospodarskim posljedicama. Komisija je ocijenila sve tekuće izvanredne mjere EU-a s obzirom na produljenje razdoblja iz članka 50. stavka 3. i zaključila je da su one i dalje primjerene i svrsishodne. Neovisno o tome Komisija će nastaviti pratiti politička kretanja i procijeniti hoće li biti potrebno produljenje donesenih mjera. Komisija će isto tako nastaviti pomagati državama članicama i sudionicima u njihovim pripremama te svim

³² Europska središnja banka i europska nadzorna tijela na temelju podataka za planiranje djelovanja u izvanrednim situacijama smatraju da je ukupna razina pripravnosti financijskog sektora zadovoljavajuća. Središnja banka Ujedinjene Kraljevine (Bank of England) navela je da je razina pripravnosti u financijskom sektoru Ujedinjene Kraljevine primjerena. Nadalje, u Pregledu financijske stabilnosti ESB-a iz svibnja 2019. navodi se da „Brexite bez dogovora predstavlja podnošljiv rizik za ukupnu financijsku stabilnost europodručja, a nadležna tijela pripremljena su na tu mogućnost”.

sudionicima naglašava važnost iskorištavanja razdoblja produljenja do 31. listopada 2019. kako bi bili što bolje pripremljeni za sve mogućnosti.